

Položaj in perspektive slovaščine v slovenski javnosti s poudarkom na visokošolskem prostoru

Darija Pivk, Špela Sevsšek Šramel

Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za slavistiko

Prispevek obravnava položaj in status slovaškega jezika v slovenskem prostoru s poudarkom na obdobju zadnjih treh desetletij. Ustavlja se pri historiatu poučevanja slovaščine v visokošolskem sistemu, predvsem na Univerzi v Ljubljani od leta 1947, in poskuša na novo razbrati kontinuirano širjenje slovaščine kot znanstvenega in strokovnega jezika in jezika poučevanja ter slovaške kulture in družbe. Cilj razprave je osvetliti položaj jezikov z manjšim številom govorcev, ki je po svojem statusu in zgodovinsko izkazani kulturnoreprezentativni vlogi lahko v veliki meri primerljiv s položajem slovenskega jezika. Prispevek poskuša odgovoriti na vprašanje, kako lahko iz rabe, položaja in statusa slovaškega jezika v nedomačem okolju opazujemo slovensko jezikovnopolitično situacijo na področju šolstva.

Ključne besede: slovaščina v Sloveniji, zgodovina lektorata, slovenski visokošolski prostor, slovaščina kot drugi jezik, slavistika

Prispevek pojednava postavenie a status slovenského jazyka v slovinskom priestore s akcentom na období posledných troch desaťročí. Začína sa pohľadom do začiatkov vyučovania slovenčiny vo vysokoškolskom vzdelávaní predovšetkým na Filozofickej fakulte Univerzity v Lubľane od roku 1947. Je pokusom o nový pohľad na kontinuálne šírenie slovenčiny ako jazyka s menším počtom používateľov a jeho postavenia ako jazyka vedy a výuky. Slovenčina svojím statusom, historickým etablovaním kulturnoreprezentatívnej funkcie je v podstatnej miere porovnateľná so slovínčinou. Prispevek je zároveň pokusom o aktualizovaný pohľad na slovinskú jazykovopolitickú situáciu v oblasti školstva na pozadí jej komparácie so slovenčinou a jej postavením v nedomácom prostredí.

Kľúčové slová: slovenčina v Slovinsku, historiat lektoratu, slovinský vysokoškolský systém, slovenčina ako cudzí jazyk, slavistika

The article deals with the situation and the status of the Slovak language in the Slovene territory, putting an emphasis on the period of the last three decades. It follows the history of teaching Slovak in the higher education system, especially at the University of Ljubljana since 1947, and tries to reassess the spread of Slovak as a scientific and professional language as well one of instruction. The aim of the article is to explain the position of languages with a smaller number of speakers, one of them being Slovak, which, by its status and historically demonstrated culture-representational role, can be to a large extent comparable with the Slovene case. The article attempts to answer the question how the Slovene language policy situation in the field of education can be observed in the use, situation and status of the Slovak language in a non-domestic environment.

Keywords: Slovak language in Slovenia, history of lectureship, Slovenian higher education system, Slovak as a second language, Slavic studies

1 Uvod

Položaj slovaščine v 21. stoletju je primerljiv z drugimi evropskimi jeziki. Proces jezikovne samoidentifikacije od prvega skupnega knjižnega jezika (1843) zaznamujejo spreminjajoče se vloge jezika v javnosti skozi 19. in 20. stoletje, bolj kot kontinuiteta pa ta proces zaznamujejo prekinitve, posrednost in kompleksnost (Dudok 2013: 17). Slovaščina se je na podlagi »kontaktnih jezikov in na podlagi lastnih potencialov uveljavila kot samostojni slovanski in srednjeevropski jezik, s katerim se danes identificira približno pet milijonov govorcev na Slovaškem ter po nekaterih podatkih še pol toliko zunaj meja Slovaške« (ibid.). K raznolikosti in razslojenosti slovaščine prispeva tudi raba in razvoj jezika v tradicionalnih narodnih skupnostih (Madžarska, Srbija-Vojvodina, Romunija, Češka) in drugod po svetu v več kot tridesetih državah. Slovaščina kot drugi jezik ima svojo specifiko razvoja; po podatkih Centra za slovaščino kot drugi jezik se je učijo ali jo študirajo v 23 univerzitetnih središčih po svetu.¹ Slovaščina je državni jezik na Slovaškem ter eden od štiriindvajsetih uradnih jezikov Evropske unije. Njen status uradnega jezika na Slovaškem določa raba v javnem položaju, tega pa določa zakon o državnem jeziku Slovaške republike iz l. 1996 (z dopolnitvami vse do l. 2016).²

1 Center za slovaščino kot tuji jezik SAS, <https://dls.e-slovak.sk/lectorate/other> (10. 10. 2019).

2 Zakon o državnem jeziku, <http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/statny-jazyk/zakon-o-statnom-jazyku-c2.html> (15. 7. 2019).

Izhodiščna vprašanja prispevka se osredotočajo na spreminjajočo se vlogo in položaj tega slovanskega jezika v slovenskem univerzitetnem prostoru, zato izpostavlja nekatere etape v zgodovini poučevanja slovaščine in razvoja slovistikote kot samostojne znanstvene discipline znotraj slavistike in humanistike. Ob upoštevanju družbenopolitične situacije po letu 1991 se zastavlja vprašanje jezikovnopoliitične strategije in širše političnega, gospodarskega, kulturnega in izobraževalnega povezovanja v srednjeevropskem prostoru. Osebno zavzetost posameznikov, ki se v zgodovini slovensko-slovaških odnosov v 20. stoletju kaže kot ključna, postopoma dopolnjuje tudi institucionalizacija odnosov, ki prispeva k bolj utrjenim in zavezujočim povezavam ter dolgoročni prisotnosti slovaške stvarnosti v slovenskem prostoru.

2 **Zgodovinski pregled poučevanja slovaščine na Filozofski fakulteti v Ljubljani**

Poučevanje slovaščine kot tujega jezika v okviru slavistike in postopen razvoj slovistikote kot znanstvene stroke v slovenskem univerzitetnem prostoru lahko razumemo kot dinamičen proces. V okviru lektorata, ki je bil ustanovljen leta 1947, se slovaščine učijo študenti slavistike in slovenistike ter drugih študijskih smeri na Filozofski fakulteti v okviru izbirnega lektorata slovanskega jezika; slovaščina je učni jezik in predmet preučevanja na študijskem programu Slovakistika od leta 2004/05; izbirni predmeti s področja slovistikote (bilingvizem, slovaška književnost) omogočajo širjenje vedenja in študentske komparativne študije; slovaški jezik, književnost in zgodovina pa so tudi predmet znanstvenih raziskav slovenskih raziskovalcev (prim. Pivk 2017).

2.1 Ustanovitev slovaškega lektorata v Ljubljani in njegov razvoj

Začetke poučevanja slovaščine na fakultetni ravni lahko datiramo že v čas med obema vojnama. Na takratnem seminarju za slovansko filologijo je bil ustanovljen lektorat češkega jezika, povezan s tedanjimi trdnejšimi gospodarskimi in kulturnimi stiki med novonastalima državama Češkoslovaško in Jugoslavijo (prim. Pally 2013: 221).³ Viktor Smolej (1910–1992), ki je osrednje ime slovistikote pri nas, se je v času študija na Filozofski fakulteti v Ljubljani srečeval s češčino in slovaščino, v študijskem letu 1933/34 pa se je pod okriljem organizacije Pax Romana

3 O intenzivnem dvostranskem sodelovanju obeh držav priča ustanovitev konzulata Češkoslovaške v Ljubljani leta 1920, ki je deloval vse do marca 1939 in je imel poleg spremljanja politične situacije izrazito kulturno agendo. Prim. Gašparič 2010.

postdiplomsko izpopolnjeval v Bratislavi. V letnem semestru študijskega leta 1947/48 je bil na Filozofski fakulteti v Ljubljani ustanovljen lektorat za slovaški jezik, ki ga je vodil sprva kot lektor, od leta 1962 pa kot predavatelj vse do leta 1976.⁴ Kot raziskovalec, prevajalec, avtor publicističnih besedil in predavatelj je slovakistično delo zaokrožil s *Slovaško-slovenskim slovarjem* (1976) in *Slovensko-slovaškim slovarjem* (1983).

Druge generacijo povojnih slovakistov predstavlja Andrej Rozman, ki se je po študiju slovaščine in ruščine na Univerzi v Bratislavi slovakistiki posvetil najprej skozi prevajanje, od leta 1988 pa je vodil lektorat slovaščine na ljubljanski slavistiki. Po zagovoru doktorata se je habilitiral kot docent, leta 2012 pa je bil imenovan za rednega profesorja in je tako prvi slovenski profesor s področja slovakistike. Avtorjevo delo lahko razvrstimo med prevajalsko (leposlovje in znanstvena literatura), znanstveno in pedagoško ter organizacijsko delo na področju slovensko-slovaških odnosov ter odnosov s slovanskimi kulturami. Prav njemu gre glavna zasluga za dolgoletno navezovanje in utrjevanje diplomatskih odnosov med Slovenijo in Slovaško, katerih rezultat je ustanovitev Katedre za slovaški jezik in književnost ter akreditacija študijskih programov zahodnoslovanskih jezikov na Filozofski fakulteti UL v študijskem letu 2004/2005.

Šele po geopolitičnih spremembah v devetdesetih letih 20. stoletja, ko sta tudi novonastali republiki Slovenija in Slovaška navezali diplomatske odnose, je po sprejeti meddržavni pogodbi zaznati močnejše sodelovanje na področju kulture, znanosti, izobraževanja, športa in gospodarstva. Leta 1995 je bilo v Ljubljani ustanovljeno tudi Veleposlaništvo Slovaške Republike v Sloveniji.

Posledica sprejete meddržavne pogodbe, ki predvideva tesno sodelovanje na področju znanosti, kulture in šolstva med Slovenijo in Slovaško, je bil v Ljubljano poslan tuji lektor slovaškega jezika, kar se odraža tudi v dvigu ravni slovaščine. Prva tuja lektorica slovaškega jezika Anna Rýzková je na Filozofski fakulteti delovala od leta 1995, s študijskim letom 1998/99 je vodila tudi lektorat slovaščine na tedanji Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru.⁵ Za slovenske študente je napisala visokošolski učbenik *Slovaščina za Slovence: Slovenčina pre Slovincov* (1998). Njen naslednik Juraj Vaňko je leta 1999 za štiri leta prevzel lektorat in

4 Po upokojitvi je Viktor Smolej vodil lektorat honorarno za slaviste in etnologue, čemur sledi 11-letna prekinitvev lektorata slovaščine.

5 Lektorat kot obvezni izbirni predmet na študijski smeri slovenski jezik in književnost na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru sta nato vodila še Jozef Pallay in Ol'ga Ambróšová vse do leta 2006.

je poleg pedagoškega udejstvovanja pustil neizbrisen pečat z visokošolskim učbenikom *Slovaška slovnica za Slovence* (2004) ter monografijo *Slovaško-slovenska homonomija* (2003).

2.2 Od lektorata k študiju slovakistike

Oddelek za slavistiko se je jeseni 1. 2004 razširil z novoustanovljeno Enoto za zahodnoslovanske jezike in književnosti s tremi študijskimi smermi: češki, poljski in slovaški jezik. Z uvedbo dvopredmetnega študijskega programa Slovakistika se je v Sloveniji še bolj intenzivno odprl širši srednjeevropski prostor tako na področju šolstva in kulture kot gospodarstva in turizma (prim. Pivk 2017: 53), razširilo se je polje poučevanja in raziskovanja slovakistov. Področje jezikoslovja je prevzel Jozef Pallay, učenje praktičnega jezika domača lektorica Darija Pivk in tuja lektorica, slovaški književnosti pa se znanstveno in pedagoško posvečata Andrej Rozman in Špela Šramel.

Od študijskega leta 2008/2009 poteka študij slovakistike po bolonjskem programu na dveh stopnjah, združuje pa slovenske in slovaške raziskovalce, predavatelje in lektorje, ki v nenehnem stiku s slovenskim in slovaškim kulturnim, znanstvenim in akademskim svetom omogočajo dinamičen pretok informacij in spodbujajo k študijskim, raziskovalnim izmenjavam študentov in profesorjev. Lektorico Ol'go Ambróšovo je po štirih letih lektorskega udejstvovanja za leto dni nadomestila Júlia Hansmanová, po njej je tuji lektor za slovaški jezik postal Marián Milčák, od leta 2015 pa je na tem mestu Eva Tibenská, ki je leta 2019 izdala visokošolski učbenik *Gramatika slovenského jazyka pre nositeľ'ov slovínskeho, chorvátskeho a srbského jazyka. Diel 1, Morfológia*.

Ob pregledu zgodovinskega razvoja slovakistike na Filozofski fakulteti v Ljubljani lahko ugotovimo, da so začetki povezani z eno samo osebo, položaj pa je omejen zgolj na lektorat. V teku let se je situacija spreminjala, spremenile so se tudi razmere na političnem zemljevidu Evrope, prav tako potrebe po poznavalcih slovaškega jezika, literature in kulture. Odgovor na te potrebe je bila tudi ustanovitev samostojne katedre za slovaški jezik in književnost, posledično pa se povečuje tudi število slovakistov, ki delujejo v različnih institucijah neodvisno od katedre za slovaški jezik in književnost, se pa z njo povezujejo ob organizacijah znanstvenih, strokovnih in kulturnih dogodkov v Sloveniji in na Slovaškem. Lahko torej trdimo, da položaj slovaščine kot tujega jezika in slovakistike kot raziskovalnega področja znotraj slavistike ni več domena enega ali dveh posameznikov, temveč je eden od slovanskih

jezikov, ki je s svojo tradicijo in rezultati zavestno in trdno prisoten v slovenskem visokošolskem prostoru. Tako je danes mogoče na Filozofski fakulteti študirati slovaščino kot dvopredmetni študijski program na prvi stopnji, na drugi stopnji v okviru pedagoškega in nepedagoškega programa in na doktorskem študiju znotraj programa Slavistični študiji (Humanistika in družboslovje). Slovaščino je mogoče študirati tudi v okviru enopredmetnega magistrskega študijskega programa Srednjeevropske študije, skupnega programa Univerze Komenskega v Bratislavi, Jagelonske univerze v Krakovu ter Karlove univerze v Pragi. Trajni potencial in bogato zgodovino pa ohranja lektorat slovaščine kot izbirni predmet, ki je del akreditiranih programov zahodne slavistike, primerjalnega slovanskega jezikoslovja in slovenistike, kot izbirni predmet pa je vključen v fakultetno in univerzitetno ponudbo izbirnih predmetov.

3 Slovaščina v slovenski javnosti danes

Položaj slovaščine v slovenskem javnem prostoru je danes primerljiv z regionalno bližnjimi in po številu govorcev manjšimi jeziki, specifičnost situacije v danem primeru pa jasno artikulirajo dobro raziskani slovensko-slovaški odnosi v 20. stoletju (Kregar 2008, Kragelj 2019). V Republiki Sloveniji ima po podatkih statističnega urada Ministrstva za notranje zadeve RS iz leta 2018 stalno ali začasno prebivališče ok. 450 državljanov Slovaške republike, število govorcev slovaščine kot maternega ali drugega jezika v Sloveniji je višje. Slovaščina ni jezik manjšine; kot eno od skupin Slovakov v slovenskem prostoru lahko definiramo potomce slovaške manjšine v Vojvodini, ki danes živijo v Sloveniji in katerih prvi/materni jezik je slovaščina. Institucionalni predstavnik slovaških državljanov pri nas je Veleposlaništvo Slovaške republike v Sloveniji z diplomatsko, politično, ekonomsko in kulturno-šolsko službo ter Društvo slovensko-slovaškega prijateljstva, ustanovljeno v času veleposlanika Romana Paldana leta 2002. V zadnjem desetletju je v porastu neformalno vzpostavljanje stikov in udejstvovanje Slovakov v slovenskem profesionalnem oz. poklicnem okolju. Slovaščina se posledično tudi ne poučuje kot drugi jezik v osnovnih ali srednjih šolah, prav tako ni jezik tradicionalnih medijev.⁶ Prisotnost slovaščine pa se je intenzivno povečala ob

6 V slovenskem medijskem prostoru je problematika slovaščine tema dnevnega revijalnega tiska ter radijskih in televizijskih oddaj informativnega, strokovnega in umetniškega programa, denimo v zvezi s slovaško-madžarsko dvojezičnostjo, slovaško kulturno prestolnico, turizmom, slovensko-slovaškimi kulturnimi odnosi, temo soške fronte ter slovaško književnostjo v prevodih skozi portrete, intervjuje, kritike idr. Izkušnjo bivanja Slovakov v Sloveniji prinaša dokumentarni film *Slovaki na tujem* (Košice 2012).

geopolitičnih spremembah po letu 2004, ki so vzpostavile temelje za pospešene stike in intenzivnejši gospodarski razvoj. V regiji se namreč povišuje denarna menjava med državama.⁷ Posledično se zvišuje tudi potreba po kompetentnih govorcih, prevajalcih in medjezikovnih posredovalcih z jezikovnimi kompetencami v slovaščini in slovenščini.⁸

3.1 Slovaščina v znanosti

V slovenskem visokošolskem okolju in znanstveno-raziskovalnih institucijah⁹ se slovaščina kot jezik raziskovanja, predmet raziskav in metajezik v pedagoškem procesu kultivira in širi, vendar postopoma. Bolj intenzivno lahko ta proces evidentiramo od sredine devetdesetih let, ko institucionalna podlaga omogoči dolgoročno načrtovanje stikov med Slovenijo in Slovaško na področju kulture, šolstva in znanosti. Rezultati meddržavne pogodbe, podpisane l. 1995, so prepoznavni: mesto tujega lektorja za slovaški jezik in kulturo na univerzi, štipendije Ministrstva za šolstvo za študij na slovaških univerzah, štipendije za poletno šolo slovaškega jezika in kulture ter razpisi bilateralnih raziskovalnih projektov. Večjo podporo in pospešitev sodelovanja med državama sicer omogočijo razmere po letu 2004 ob skupnem vstopu v Evropsko unijo, vendar so področja kulture, znanosti in šolstva ranljivejša, zato je toliko bolj pomembno ustvarjanje pogojev za njihov kontinuiran razvoj.

Od sredine devetdesetih let 20. stoletja je slovaški prostor postal najprej predmet zanimanja zgodovine in literarne zgodovine. Prva doktorska disertacija se

7 Po podatkih Veleposlaništva Slovaške republike v Sloveniji leta 2019 se blagovna menjava med državama nenehno povečuje in znaša skoraj milijon evrov na letni ravni, izpostavljene panoge so avtomobilska, strojna, elektrotehnična in farmacevtska industrija. Slovaški kapital je prisoten v približno 80 slovenskih podjetjih oz. podružnicah slovaških podjetij v Sloveniji s področja informatike, finančnega svetovanja, gradbeništva, prometa, nepremičninskega trga idr. O intenzivnem stiku med državama priča tudi podatek, da imamo za prevajanje in tolmačenje med slovenščino in slovaščino v Sloveniji trenutno tri prevajalke in tolmačke s statusom sodnega tolmača.

8 Podatki obsežnejšega anketiranja diplomantov slovakistike (2014) izpričujejo naslednje: slovakisti, ki ostajajo v stiku s slovaškim jezikom, imajo možnost zaposlitve v podjetjih in pri medijih v slovenskem prostoru, kjer so potrebne tudi jezikovne in prevajalske kompetence v slovaščini in slovenščini; v podjetjih, ki pokrivajo t. i. vzhodne trge, so dobrodošle jezikovne kompetence iz vsaj dveh ali treh slovanskih jezikov. Diplomanti se zaposlujejo tudi v slovenskih podjetjih v tujini (Slovaška, Poljska), diplomanti, zaposleni v šolah (s še drugo študijsko kombinacijo), pa kompetentno širijo vednost in razumevanje srednjeevropskega prostora s poznavanjem drugega, sorodnega jezika, književnosti in kulture. Poučevanje slovaščine kot drugega/tujega jezika poteka tudi individualno za poslovne namene in občasno v jezikovnih šolah.

9 Prispevek se s primeri znotraj humanistike omejuje na področja jezikoslovja, literarne vede in zgodovine.

tako ukvarja s slovensko-slovaškimi kulturnimi stiki od začetkov 19. stoletja do leta 1918 (Rozman, 1999), sledijo ji študije, diseratacije in monografije s področja politične, gospodarske in socialne zgodovine. Literarnovedni diskurz slovaške književnosti je izrazito žanrsko razslojen – od znanstvenih razprav in študij vse do razlagalnih kulturoloških in interpretacijskih spremnih besedil k prevodom slovaškega leposlovja ter enciklopedičnih antologij in revijalnih projektov. Poleg znanstvenih revij in zbornikov konferenc in simpozijev ponujajo relevanten prostor razprave in objave nekatere specializirane založbe in revije (Apokalipsa, Sodobnost, Literatura). Področje jezikoslovja danes pokrivajo štirje visokošolski učbeniki, ki predstavljajo temelj študijske literature, ob kateri manjka še sodobni dvojezični slovar.¹⁰ Slovaščina je v slovenskem znanstvenem diskurzu naredila velik preskok s področjem frazeologije, kjer je sistemsko obravnavana v paramioloških raziskavah, slovaški korpus je tako uporabljen kot referenčni jezik. Slovaščina je danes v slovenskem znanstvenem prostoru ne le jezik preučevanja, temveč tudi predmet komparacije v slovenskem in evropskem kontekstu slovenskih in slovaških raziskovalcev (mednarodne raziskovalne projekte in monografije beležimo na področju arheologije, etnologije, zgodovine, slovenistike in slavistike na univerzi v Ljubljani, Mariboru in Kopru ter znanstveno-raziskovalnem inštitutu SAZU idr.). Sklenemo lahko, da je slovaška znanost prehodila pot od prvega seznanjanja v slovenski javnosti ter prevodov in posredovanja vse do vpeljave novih metodoloških pristopov ter individualnih in skupinskih raziskovalnih dosežkov, ki so relevantni tako v slovenski in slovaški kot v evropski znanstveni sferi.

4 Zaključek

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani je edina institucija v Sloveniji, ki nudi prostor slovakistiki in omogoča pogoje za poučevanje in raziskovanje slovaščine. Poleg tega je jasna usmerjenost slovakistike v razširitev ponudbe poučevanja slovaščine kot enega od uradnih jezikov Evropske unije za študente humanističnih usmeritev, zlasti jezikoslovnih in prevajalskih smeri znotraj filozofske fakultete ter univerze. Položaj slovaščine kot tujega jezika na Univerzi v Ljubljani je vendarle primerljiv s tendencami na drugih tujih univerzah, kjer se izpostavlja vključevanje slovaščine v prevodoslovne in kulturološke študijske programe (prim. Pekarovičová

---

10 Slovakistika šteje 21 jezikoslovnih diplomskih in magistrskih del, 30 literarnovednih zaključnih del, in 5 doktorskih disertacij, poleg teh pa še večje število komparativnih zaključnih nalog iz humanistike in družboslovja.

2017: 65). V šolstvu se kažejo strategije in potenciali slovaščine kot slovanskega esperanta v razvijanju naslednjih dejavnosti: fakultativni pouk tujega jezika na osnovnih in srednjih šolah (v okviru izbirnih vsebin in medpredmetnega povezovanja), spodbujanje projektne in raziskovalnega dela s področja slovaške kulture, zgodovine, filma v okviru srednješolskega gimnazijskega programa. V globalnem smislu ima potencial poučevanje slovaščine za prevajalce, v poslovnem svetu in turistični panogi, vključevanje v študentske raziskovalne projekte z gospodarskimi in negospodarskimi institucijami ter spodbujanje k študentski praksi v tujem okolju.

Rezultate zastavljenih ciljev promocije slovaščine in slovaške kulture v slovenskem prostoru v zadnjih desetih letih lahko prepoznamo že danes: številne komparativne in kontrastivne diplomske, magistrske naloge in doktorske disertacije, prisotnost slovakistične stroke na znanstvenih konferencah in simpozijih, obravnava slovaške problematike znotraj drugih znanstvenih strok, dvanajstletna tradicija prevajalskega natečaja zahodnoslovanskih književnosti in prevajalnice v okviru JSKD, projekt Noč raziskovalcev s slovakistično temo (2018–19), vključenost slovaške umetnosti na osrednje slovenske literarne in gledališke festivale, tematske radijske oddaje, nagrajeni vrhunski književni prevajalci in kritiki, kulturni posredniki, zaposleni na različnih delovnih mestih, znanstveni raziskovalci na raziskovalnih inštitutih, tečaji in prevajalnice slovaščine. Razslojenost in raznolikost ter institucionalizacija slovensko-slovaških odnosov se v 21. stoletju znotraj Evropske unije kažejo za nujno potrebne pri boljšem poznavanju in razumevanju regionalno in zgodovinsko primerljivih jezikovnih skupnosti.

Literatura

- Dudok, Miroslav (2013). Podoby slovenčiny vo svete. *Slovenčina vo svete: súčasný stav a perspektívy* (ur. J. Pekarovičová, E. Hargašová) Bratislava: SAS. 15–21.
- Gašparič, Jure (2010). Češkoslovaški konzulat v Ljubljani (1920–1939). *Slovinci in Čehi v dobi moderne – Češi a Slovinci v moderní době* (ur. J. Gašparič). Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino, Praga: Nova tiskárna Pelhřimov. 133–150.
- Kragelj, Miha (2019). *Vloga kulture pri razvoju političnih in gospodarskih odnosov med Slovenijo in Slovaško*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Kregar, Tone (2007). *Med Tatrami in Triglavom. Primerjave narodnega razvoja med Slovenci in Slovaki 1948–1938*. Celje: Zgodovinsko društvo Celje.
- Pallay, Jozef (2013). Slovenský jazyk a slovakistika v Slovinsku. Dejiny, súčasnosť a perspektívy. *Slovenčina vo svete: súčasný stav a perspektívy* (ur. J. Pekarovičová, E. Hargašová). Bratislava: SAS. 220–227.

- Pivk, Darija; Kmecová, Svetlana (2017). Slovenščina v Bratislavi in slovaščina v Ljubljani – kaj ju ločuje in kaj združuje. *Sedemdeset let slovakistike v Ljubljani* (ur. J. Pallay, Š. Sevšek Šramel). Ljubljana: Znanstvena založba FF. 49–73.
- Pekarovičová, Jana (2017). Slovinská slovakistika v kontexte Studia Academia Slovaca. *Sedemdeset let slovakistike v Ljubljani* (ur. J. Pallay, Š. Šramel). Ljubljana: Znanstvena založba FF. 64–73.
- Rozman, Andrej (1997). Slovaško-slovenski kulturni odnosi. *Enciklopedija Slovenije*. Ljubljana: Mladinska knjiga. 159–164.
- Rýzková, Anna (1998, 2001). *Slovaščina za Slovence*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- Smolej, Viktor (1976, 1983). *Slovaško-slovenski slovar, Slovensko-slovaški slovar*. Ljubljana: DZS.
- Vaňko, Juraj (2004). *Slovaška slovnica za Slovence*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.